

Jaarstukken 2022

Gemeente
Hengelo

Wat heeft het gekost

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 gewijzigd	Rekening 2022	Vershil
Baten	85	120	233	113
Lasten	1.207	1.432	1.447	-15
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.122	-1.312	-1.214	98
Baten	18.817	29.455	21.736	-7.719
Lasten	19.472	30.499	20.529	9.970
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-655	-1.044	1.207	2.251
Baten	2.014	3.027	2.977	-50
Lasten	3.243	4.464	4.429	35
8.3 Wonen en bouwen	-1.229	-1.437	-1.452	-15
Saldo 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-3.006	-3.793	-1.459	2.334

Financiële toelichting

8.1 Ruimte en leefomgeving (voordeel € 98.000)

Wij hebben op dit taakveld meer inkomsten gerealiseerd dan begroot. Dit voordeel is ontstaan doordat er inkomsten zijn ontvangen van exploitatieovereenkomsten die over meerdere jaren lopen. Echter worden de geraamde inkomsten niet over meerdere jaren begroot, maar binnen het jaar waarop een exploitatie overeenkomst wordt afgesloten. Voor 2022 leidt dit tot een voordeel van € 113.000. Aan de uitgavenkant kent dit taakveld geen noemenswaardige afwijkingen.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (voordeel € 2.251.000)

Het resultaat wordt positief beïnvloed door de afgesloten projecten. Dit komt met name door een subsidiebijdrage die in december is beschikt voor Hart van Zuid. Dit betreft de vaststelling van de subsidie project "Laan Hart van Zuid 2^e fase", programma Innovatiedriehoek Twente. Daartegenover is er sprake van een verslechtering van de tussentijdse winstneming. Voor verdere toelichting zie paragraaf grondbeleid en herziening grondexploitaties 2023.

8.3 Wonen en bouwen (nadeel € 15.000, daar bovenop wordt nog € 175.000 doorgeschoven naar 2023 middels budgetoverheveling)

Aan de inkomstenzijde hebben wij een nadeel behaald van € 62.000 doordat de inkomsten voor leges omgevingsvergunningen lager is gebleken dan begroot. De verwachte hogere opbrengst van € 1 miljoen benoemd in de 2e Beleidsrapportage is niet gerealiseerd.

Het budget van de binnenstad is overschreden met € 227.000, dit komt voornamelijk door extra personele inzet voor onder andere binnengehaalde subsidies (meer dan € 10 miljoen), het betalen van de inzet stadsdeelregisseur binnenstad ter overbrugging voor een andere manier van wijkgericht werken en extra uren door een verkeerskundige en procesmanager binnenstad. Daarnaast wordt er € 100.000 doorgeschoven naar 2023 voor planontwikkeling Lange Wemen middels budgetoverheveling.

Daar tegenover staat een financieel voordeel aan de uitgavenkant als gevolg van de niet bestede middelen die overgeheveld zijn voor de leefbaarheid van Beckum (€ 175.000) Deze middelen zijn via de budgetoverheveling doorgeschoven naar 2023. Het overige deel betreft diverse overschrijdingen van personeelskosten op handhaving en vergunningverlening van bouwvergunningen. Voor een nadere analyse van de loonkosten wordt verwezen naar Programma 9.

5.2.9 Bestuur en ondersteuning

Aanspreekpunt bestuurlijk

Burgemeester Schelberg, Wethouders Freriksen en Steen

Aanspreekpunt Ambtelijk

J. Eshuis & G. Tiebot

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2022?

Bestuurlijke samenwerking

2022 was het eerste volledige jaar dat de vernieuwde regionale samenwerking, na de ontmanteling van de gemeenschappelijke regeling Regio Twente, operationeel was. De gezondheids-GR Samen Twente kwam op gang, net als de samenwerking met de 3 O's (Onderwijs, Overheid en Ondernemen) in de Twenteboard en het recreatieschap Twente.

De stedelijke samenwerking tussen Almelo, Enschede en Hengelo, zoals in de collegeprogramma's van de drie gemeenten benoemd, krijgt steeds meer vorm. In het bijzonder op het gebied van de verstedelijkingsopgaven en public affairs/lobby wordt steeds meer samengewerkt.

Het grote belang dat Hengelo hecht aan samenwerking uit zich ook in de posities die het college inneemt in diverse samenwerkingsverbanden. Zo levert Hengelo de voorzitter van Samen Twente en de vice voorzitter van het Bestuurlijk overleg sociaaleconomische structuurversterking (BOSS). Ook is regionaal trekkerschap van de Twentse mobiliteitsportefeuille opnieuw in Hengelose handen. Daarnaast dragen we ook in G40 verband bij met het voorzitterschap van de themagroep duurzaamheid en het vice voorzitterschap van de fysieke pijler

De inwoner centraal

In de tweede helft van 2022 is vanuit de strategische opgave 'de inwoner centraal' de bewonersparticipatie centraal gesteld. De gemeenteraad heeft in het najaar een denkkader participatie vastgesteld, dat helpt om bewust keuzes te maken in participatie en geeft eenduidigheid. Het overkoepelend maatschappelijk effect van deze opgave is inwoners de mogelijkheid te geven om mee te praten over gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Hierdoor willen we dichtbij de inwoners staan en werken aan het verkleinen van de kloof tussen inwoner en gemeente. Dit is een manier om te bouwen aan vertrouwen. We hebben daarnaast in 2022 vaker kinderen betrokken bij ons werk als gemeente. We hebben onder andere met kinderen de volgende thema's besproken: vrijheid, duurzaamheid, mobiliteit en sport (onder de noemer Baas boven Baas).

Gemeentefonds – herverdeling

Zoals al aangekondigd in de Beleidsbegroting 2022-2025 heeft er inmiddels een herverdeling van het gemeentefonds met ingang van 2023 plaatsgevonden. Op basis van de meicirculaire 2022 hebben wij u in de Zomerbrief 2022-2026 geïnformeerd over de voordelige effecten voor de gemeente Hengelo. Jaarlijks ontvangt de gemeente steeds meer gemeentefondsuitkering tot en met 2025 (op basis van het ingroeipad). Echter moeten we rekening houden met diverse onderzoeken (de zogenoemde onderzoeksagenda), die de komende jaren tot nieuwe uitkomsten/bijstellingen kunnen leiden. Het nieuwe verdeelmodel is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen. De invoering van het nieuwe model zal tijdig worden geëvalueerd. Aan de hand van deze evaluatie zal worden besloten over het traject 2026 en verder.

Onzekere structurele rijksmiddelen

Op basis van de septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds ontvangt de gemeente in 2026 eenmalig extra middelen. Dit is een eenmalige, gedeeltelijke 'reparatie' van het financieel ravijnjaar 2026. In 2027 is het ravijn zelfs nog groter dan oorspronkelijk (voor de reparatie) in 2026 het geval was. Op basis van de decembercirculaire 2022 van het gemeentefonds ontvangt de gemeente bijna € 6 miljoen minder gemeentefondsuitkering in 2027 ten opzichte van 2026. Dit zet de dekking van structurele (nieuwe) taken en investeringen in bijvoorbeeld de strategische agenda sterk onder druk. De nog steeds hoge inflatie maakt dat we als college met gepaste voorzichtigheid blijven kijken naar ons structureel financieel perspectief 2026/2027. Gelukkig zien we dat (accres)middelen in de jaren 2023-2025 incidenteel inzetbaar zijn voor de stad, zodat we die kunnen inzetten waar de nood het hoogst is.

Er is sprake van grote onzekerheid over de structurele gemeentefinanciën vanaf 2026/2027. Het Rijk werkt aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. Hierbij gaat het mogelijk om een groter eigen belastinggebied. Het Rijk heeft toegezegd om in de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds met financiële duidelijkheid te komen voor het jaar 2027 en verder.

Beheer overige gebouwen en gronden

Met betrekking tot de vastgoedvoorraad van de gemeente kan aangegeven worden dat het pand aan de Van Alphenstraat 13 verkocht is en dat de verkoopprocedure voor de Sabina Klinkhamerweg 20 bijna is afgerond.

Daarnaast zijn enkele panden vanuit onderwijshuisvesting overgegaan naar het vastgoedbedrijf om voorbereid te worden op verkoop of sloop.

Het voornemen om de panden aan de Weusthagstraat 3 en Wezelstraat 71 te verkopen aan huisartsen is nog niet geëffectueerd. Dit heeft onder andere te maken met de planontwikkeling en het Didam-arrest (overheden mogen onroerende zaken niet aanbieden aan één partij, wanneer je kunt verwachten dat er meer gegadigden zijn).

Het pand aan de Paul Krugerstraat 49 is weer in eigendom van de gemeente. Het pand was begin 2020 geleverd aan een koper. Omdat de koper niet kon voldoen aan de voorwaarden uit de koopovereenkomst is het pand teruggeleverd aan de gemeente met de intentie om deze alsnog te verkopen.

Er is uitvoering gegeven aan de motie "Beleid bij verkoop maatschappelijk vastgoed". De kaders zoals vastgesteld in de kadernotitie "Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders" zijn weer van toepassing.

Tijdens het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden zijn verduurzamingsmaatregelen meegenomen. Zoals het isoleren van daken, het vervangen van verlichting door LED verlichting en het vervangen van glas door isolatie glas. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen om het stadhuis aan te sluiten op een tweede warmtepomp om het gebruik van fossiele brandstoffen aanzienlijk te verlagen. Tevens is een onderzoek opgestart, in samenspraak met team duurzaamheid, om het Twentebad nog verder te verduurzamen en te kijken naar de mogelijkheden tot gasloos.

Ook zijn we verder gegaan met aanbestedingsprocedures voor het onderhoud van de gebouwen. In 2022 hebben we de aanbestedingsprocedure voor het schilderwerk afgerond en zijn we vanaf het derde kwartaal gestart met deze nieuwe werkwijze. Met de nieuwe werkwijze wordt verwacht dat de kostenefficiëntie in de uitvoering van het onderhoud verbeterd wordt.

De Wet Open Overheid (Woo)

De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden en regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. De wet gaat uit van gefaseerde invoering en beoogt overheden transparanter te maken door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken en daarmee vertrouwen van onze inwoners meer terug te krijgen. De gemeente Hengelo wil voldoen aan de wet en wil de daarvoor vereiste acties en maatregelen treffen. Het jaar 2022 is gebruikt om de impact van de nieuwe wetgeving helder te krijgen, de ambitie te bepalen en zijn de noodzakelijke wettelijke aanpassingen doorgevoerd. Ook is een plan van aanpak voor verdere implementatie opgesteld. In de Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid (6.9) wordt nader op de Woo ingegaan.

Relevante beleidsnota's

- [Financiële verordening 2021](#)
- [Nota investerings- en activeringsbeleid 2017](#)
- [Beleid risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027](#)
- [Nota reserves en voorzieningen 2016](#)
- [Evaluatie bestemmingsreserves 2021](#)
- [Treasurybesluit 2021](#)
- [Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Hengelo 2021](#)
- [Nota verbonden partijen 2014](#)

Verbonden partijen

- SamenTwente (GGD/OZJT/VTT/Kennispunt Twente als gast)
- Recreatieschap Twente
- Stichting Twenteboard en Twente Board Development BV.
- Bestuurlijk Overleg Sociaal Economische Structuurversterking (BOSS) Twente
- Diverse coalitions of the willing, waar overeenkomsten onder liggen: Mobiliteit, Milieu duurzaamheid & Afval, Twenteraad, ICT platform en Twentse Kracht.

Wat hebben we bereikt

9.1 Meer inwoners zijn betrokken bij hun stad en tevreden over het bestuur van Hengelo

9.1.1 In 2024 zijn meer (jonge)(1) inwoners en andere belanghebbenden betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.¹

1 De toevoeging 'jonge' is gedaan, in aansluiting op het traject voor kindinclusie (ook wel Baas boven Baas), waar de raad geld voor beschikbaar heeft gesteld, en waar nu uitvoering aan wordt gegeven.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Percentage inwoners dat (heel) veel vertrouwen heeft in de wijze waarop de gemeente wordt bestuurd (%)	23,6%	25,0%	18,6%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen' (%)	29,9%	30,0%	31,5%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente luistert voldoende naar de mening van haar inwoners' (%)	23,0%	25,0%	17,6%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente Hengelo doet wat ze zegt' (%)	23,0%	25,0%	17,6%
Minimaal 3 keer per jaar worden kinderen/ jongeren via een Baas boven Baas traject betrokken bij een relevant en actueel thema uit de Beleidsbegroting	n.v.t.	3	4

9.2 Inwoners zijn meer tevreden over de dienstverlening van de gemeente Hengelo

9.2.1 In 2024 waarden inwoners de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,6	7,0	6,4
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,9	7,0	6,6

9.3 Hengelo blijft een wendbare, ambitieuze en financieel gezonde gemeente

9.3.1 In 2024 blijft de gemeente Hengelo **financieel** gezond waarbij we ambities blijven realiseren vanuit de logica van de Hengeloër.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Aanvullend weerstandsvermogen per inwoner (euro) ultimo jaar ¹	143	143	466
Structureel positief exploitatieresultaat van de gemeentebegroting in jaar t+3 (euro) ²	2,0 miljoen (begroting 2021)	2,6 miljoen	4,3 miljoen

1 De beschikbare weerstandscapaciteit minus de benodigde weerstandscapaciteit uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

2 De mate waarin structurele lasten (volledig) worden gedekt door de structurele baten in de laatste jaarschijf van de Beleidsbegroting (meerjarenbegroting).

Wat hebben we daarvoor gedaan

9.1.1 Meer (jonge) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord

- We werken aan het vertrouwen en relatie tussen inwoner en de gemeente door verbetering van onze dienstverlening. We zien een daling in vertrouwen in de indicatoren. De dalende trend in vertrouwen is ook landelijk te zien. Het vertrouwen en de relatie tussen inwoners en bestuur wordt onder andere beïnvloed door sociaaleconomische factoren en de landelijke politiek (met onder andere: corona-aanpak, woningcrisis, stikstofproblematiek).
- Meer eenduidigheid en scherpte in verwachtingen óf, wie, wanneer en hoe we inwoners betrekken (volgens het 'Denkkader participatie'). Bijvoorbeeld door het betrekken van inwoners bij plan- en besluitvormingsprocedures zoals voorgesteld in het uitvoeringsprogramma 'Nieuwe energie Hengelo 2022-2025' die onlangs is vastgesteld in de raad.
- We hebben vaker kinderen betrokken bij ons werk als gemeente. We hebben onder andere met kinderen de thema's de volgende thema's besproken: duurzaamheid, mobiliteit en sport. Bovendien is het eerste Baas boven Baas festival geweest met ruim 200 basisschoolkinderen over het thema: vrijheid.

- Het 'Denkkader participatie' is vastgesteld. Dit geeft richting aan óf en hoe we participatie vormgeven in Hengelo. Het beschrijft het afwegingskader in hoe Hengelo bewonersparticipatie én overheidsparticipatie vorm geeft.
- Participatieproces met gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, ambtenaren en inwoners doorlopen om te komen tot het 'denkkader participatie'.
- We hebben het 'denkkader participatie' op verschillende onderwerpen toegepast. Het gaat om de projecten/visies voor: Duurzaam Hengelo, de Omgevingsvisie stedelijk gebied 2040, het zonneveld Boeldershoek en de uitvoeringsplannen transformatie sociaal domein. Bij duurzaamheid en transformatie geldt dat in de uitwerking keuzes gemaakt worden hoe de participatieaanpak er uit ziet. Daarnaast is informatie voor inwoners over het kunnen meepraten met de gemeente op onze webpagina geplaatst: hengelo.nl/praatmee.

9.2.1 Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog

- Het cijfer in 2022 voor dienstverlening daalt ten opzichte van 2021. Dit is mede te wijten aan het dalende vertrouwen en de verslechterende relatie met de overheid, waaronder de gemeenten. In de organisatie zijn gesprekken gevoerd met medewerkers over onze leidende motieven (persoonlijk, duidelijk, betrouwbaar en respectvol) en wat dat betekent in hoe we werken. Waar logisch is dit verbonden aan de invoering van de Omgevingswet en de 'ja, mits' houding (nieuwe manier van werken, door de Omgevingswet gaan we van "nee tenzij" naar "ja mits").
- Er is meer bewustwording en duiding van wat onze leidende motieven betekenen voor medewerkers in hoe we als organisatie werken (persoonlijk, duidelijk, betrouwbaar en respectvol). Gesprekken hierover hebben geleid tot een meer lerende omgeving. De leidende motieven zijn vaker onderdeel van gesprekken over onze manier van werken en houding in de gemeentelijke dienstverlening.
- We vragen doorlopend feedback van inwoners over verschillende producten/diensten via de website (digitale dienstverlening). Voorbeelden zijn: het doorgeven van je verhuizing, het maken van een afspraak en het doen van een melding in de openbare ruimte. Zo kunnen we op basis van ervaringen bijsturen.
- Verschillende ambassadeurs van de leidende motieven wisselen ideeën uit over hoe dienstverlening kan worden verbeterd in bijvoorbeeld de houding/benadering van inwoners door contact op te nemen bij (negatieve) besluiten.
- Meer bewustwording en aanpassingen van onze teksten (zoals brieven, mails en website) door duidelijk te schrijven.
- Trainingen voor het duidelijk schrijven van onze teksten door medewerkers.

9.3.1 De gemeente Hengelo blijft **financieel** gezond waarbij we ambities blijven realiseren waarbij de inwoner centraal staat

- We blijven sturen op het transformatieplan sociaal domein voor een neutraal financieel perspectief op termijn.
- We blijven sturen op een structureel sluitende begroting in de toekomst om aan het provinciaal toezicht te voldoen.
- We blijven sturen op voldoende weerstandsvermogen (met name algemene reserve) per inwoner.
- We blijven inzetten op de lobby naar het Rijk om voldoende rijksmiddelen te ontvangen voor bestaande én nieuwe taken, die de gemeente moet uitvoeren.

Wat zijn we blijven doen

Open bestuurstijl & Dienstverlening

- Continu kijken waar onze dienstverlening (processen, systemen en benadering) aangescherpt kan worden.
- De leidende motieven blijven onderdeel van het gesprek in de ambtelijke organisatie en onderdeel van hoe we werken.
- Het toepassen van het denkkader participatie in onze projecten en processen denk hierbij aan het traject "Helder Hengelo's". Deze borging is een doorlopend proces.

Financiën

- We zorgen voor inzichtelijke financiën voor inwoners en ondernemers. Er wordt continu gestreefd om onze planning- en control cyclus verder te ontwikkelen en te digitaliseren en de producten leesbaar en transparant te maken.
- Via de Beleidsrapportages en de Jaarstukken informeren we de gemeenteraad over de belangrijkste afwijkingen op beleidsinhoudelijk en financieel gebied ten opzichte van de Beleidsbegroting.
- Externe subsidies verwerven, realiseren en verantwoorden. Wij blijven de mogelijkheden tot medefinanciering door andere overheden en partners optimaal benutten.

Treasury

- We hebben de financieringsbehoefte gemonitord, de leningenportefeuille geanalyseerd en houden rekening met de wettelijke normen van het kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
- Ons beleid is dat we geen leningen of garanties verstrekken aan derden. Voor 2022 is daar geen uitzondering op gekomen; er zijn geen leningen of garanties verstrekt.
- We hebben risico's beheerd en hebben de financiële ontwikkelingen bij organisaties, aan wie we hebben geleend gevolgd.
- We hebben de deelnemingenportefeuille beheerd en zetten de daaruit vrij komende dividenden (overwegend) als algemeen dekkingsmiddel in.

Belastingen

- We hebben de volgende belastingen geheven en ingevorderd als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen: onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting, hondenbelasting en precariobelasting. Voor een nadere toelichting op deze algemene dekkingsmiddelen verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.
- Volledige kostendekkendheid geldt als uitgangspunt bij de bepaling van tarieven. Voor informatie over de tarieven, inclusief kostendekkendheid, verwijzen we eveneens naar de paragraaf lokale heffingen.
- We hebben de ontwikkelingen gevolgd met betrekking tot de Omgevingswet en de gevolgen voor de leges opbrengsten, en geanticipeerd op de invoering van de Omgevingswet. Ook ten tijde van besluitvorming over de leges 2023 bestond nog onzekerheid over het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet. De besluitvorming over leges 2023 werd daarom zo geformuleerd, dat deze voorzag in juiste regels inzake leges 2023, ongeacht of de wet inwerking zou treden per 2023, of dat deze opnieuw zou worden uitgesteld. Inmiddels wordt invoering Omgevingswet voorzien voor 1 januari 2024.

Gemeentelijk vastgoed

Beheren, onderhouden en verkopen van gemeentelijk vastgoed en de daarbij behorende processen verder professionaliseren:

- Het bepalen van de kostprijsdekkende huur en het opstellen van nieuwe huurovereenkomsten;
- Het aanmaken van huurnota's via Planon (vastgoedbeheersysteem);
- Het vastgoedbedrijf is integraal betrokken bij diverse vastgoedontwikkelingen in de stad;
- Het onderhouden van de gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan, zoals het vervangen van het dak de begraafplaats aan de Oldenzaalsestraat door gefelst zink, vervangen sportvloer bij de sporthal aan de H. Woodstraat en de cv-installatie bij de Schouwburg aan de Beursstraat;
- Het vastgoedbedrijf is betrokken bij het opstellen van het integraal huisvestingplan voor onderwijshuisvesting;
- Het opstellen van procesomschrijvingen.

Wat heeft het gekost

9 Bestuur en ondersteuning	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 gewijzigd	Rekening 2022	Vershil
Baten	-	112	1.316	1.204
Lasten	3.923	4.205	4.319	-114
0.1 Bestuur	-3.923	-4.093	-3.003	1.090
Baten	942	1.027	1.232	205
Lasten	2.552	2.832	3.004	-172
0.2 Burgerzaken	-1.610	-1.805	-1.772	33
Baten	1.002	1.902	1.968	66
Lasten	1.409	2.131	2.466	-335
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-407	-229	-498	-269
Baten	2.226	3.462	5.665	2.203
Lasten	29.951	34.140	33.986	154
0.4 Overhead	-27.725	-30.678	-28.321	2.357
Baten	12.015	12.077	12.361	284
Lasten	9.505	9.981	10.911	-930
0.5 Treasury	2.510	2.096	1.450	-646
Baten	11.940	11.980	11.939	-41
Lasten	922	1.062	1.074	-12
0.61 OZB woningen	11.018	10.918	10.865	-53
Baten	13.940	13.940	13.795	-145
Lasten	117	117	117	-
0.62 OZB niet-woningen	13.823	13.823	13.678	-145
Baten	1.812	1.532	1.769	237
Lasten	69	69	69	-
0.63 Parkeerbelasting	1.743	1.463	1.700	237
Baten	863	863	910	47
Lasten	39	39	39	-
0.64 Belastingen overig	824	824	871	47
Baten	162.183	184.460	189.364	4.904
Lasten	-	0	0	-
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	162.183	184.460	189.364	4.904
Baten	505	479	766	287
Lasten	4.610	714	2.055	-1.341
0.8 Overige baten en lasten	-4.105	-235	-1.289	-1.054
Baten	-	0	0	-
Lasten	-	65	45	20
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-65	-45	20
Onttrekkingen aan reserves	9.435	42.126	31.483	-10.643
Toevoegingen aan reserves	7.348	44.252	39.066	5.186
0.10 Mutaties reserves	2.087	-2.126	-7.583	-5.457
Saldo 9 Bestuur en ondersteuning	156.418	174.353	175.417	1.064

Financiële toelichting

0.1 Bestuur (€ 1.090.000 voordeel)

In de begroting is nog uitgegaan van een extra reservering in de voorziening pensioen wethouders van € 380.000. Door onder meer de wijziging van de rekenrente van ruim 0,5% naar bijna 2,5% kan € 718.000 van de voorziening pensioenen wethouders, vrijvallen. De uitkeringen aan voormalige bestuurders in de vorm van wachtgeldregeling is met € 86.000 hoger geweest dan geraamd. Het budget voor internationale samenwerking vertoont een overschot doordat door de coronacrisis de activiteiten op een laag pitje hebben gestaan.

0.2 Burgerzaken (voordeel € 33.000)

Er zijn minder uren besteed aan de activiteit van vastgoed informatie (landmeten). Hier staat tegenover dat er voor de raadsverkiezingen nog de nodige coronamaatregelen moesten worden genomen zoals meer locaties en

personeel hierdoor vielen de kosten aanzienlijk hoger uit. Vanuit het rijk is hier een compensatie voor ontvangen via de decembercirculaire 2021.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden (nadeel € 269.000)

Eind 2022 is het pand Paul Krugerstraat terug gegaan van de ontwikkelaar naar de gemeente. Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat het pand in de boeken wordt gewaardeerd tegen de marktwaarde. Het verschil tussen beide bedragen € 297.000 is afgewaardeerd en verrekend met de reserve vastgoedbedrijf. Deze aankoop is gezien het tijdstip niet meer verwerkt in de begroting. U bent hierover geïnformeerd middels raadsbrief 3514966.

De exploitatielasten en opbrengsten van de te verkopen panden zijn niet geraamd. Het resultaat hiervan wordt verrekend met de reserve vastgoedbedrijf. Daartegenover waren er minder reguliere onderhoudskosten als gevolg van weinig klachtenonderhoud.

0.4 Overhead (voordeel € 2.357.000)

Op dit taakveld is sprake van een voordelig resultaat in 2022 van bijna € 2,4 miljoen en dit kent een aantal oorzaken. De belangrijkste zijn:

Personeelslasten Overhead

De personeelslasten vormen qua budget verreweg het grootste deel (80%) van de overhead en bedraagt circa € 22 miljoen. Er is sprake van een voordeel van ruim 1 miljoen, dit komt voornamelijk doordat de vergoedingen voor detachering, ziekte en zwangerschap ruim € 2,1 miljoen is, dit tegenover een raming € 1 miljoen.

In het afgelopen jaar zijn er aanzienlijk minder personeelslasten geweest dan geraamd namelijk € 2,3 miljoen dit als gevolg van de moeilijke en overspannen arbeidsmarkt. Deze onderbesteding deed zich door de hele organisatie voor. Het tekort aan capaciteit is (slechts deels) opgevuld met extra inhuur, hieraan is echter ruim € 4 miljoen besteed terwijl hiervoor € 1,6 miljoen was begroot. Financieel zijn de personeelslasten en inhuur in evenwicht, maar dit betekent wel dat er minder capaciteit beschikbaar was aangezien inhuur altijd duurder is. Ook is niet voor alle vacatures geschikte extern personeel gevonden. De krapte op de arbeidsmarkt heeft impact op onze dienstverlening. Voor de korte termijn is dat nog niet altijd zichtbaar, voor de lange termijn kan dit wel onder de druk komen te staan.

Opvang Oekraïners

Voor de werkzaamheden van de opvang van Oekraïners is in de overheadsfeer een vergoeding ontvangen van ruim € 650.000. De werkzaamheden zijn voor een deel met ingehuurde capaciteit uitgevoerd maar daarnaast is een deel van het werk door de bestaande formatie uitgevoerd. Dit draagt voor € 216.000 bij aan het positieve resultaat.

Huisvesting

Omdat dit jaar het gebouw (Stadhuis) nog steeds veel minder intensief is gebruikt als gevolg van corona en het een relatief nieuw gebouw is, zijn kosten € 385.000 lager geweest dan geraamd. Dit is een onderschrijding van 16% en dit komt voornamelijk door de post onderhoud.

Werkzaamheden voor derden

Voor de werkzaamheden van de afdeling I&IT voor de gemeenten Oldenzaal, Haaksbergen, Hof van Twente, Borne en de SWB is er € 283.000 meer ontvangen dan geraamd. Dit komt vooral doordat er meer devices zijn verstrekt en er meerwerk is verricht. De corresponderende kosten voor deze devices en meerwerk zijn op andere plekken in de exploitatie en investeringen aanwezig. Daarnaast is de (regionale) samenwerking in ontwikkeling en vraagt om een andere manier van verrekening. Zo is vorig jaar Haaksbergen toegetreden en is de IT-dienstverlening aan de andere afnemers met name de laatste tijd uitgebreid. Dit heeft als consequentie dat werkelijke inkomsten mogelijk een vertekend beeld geven. We zijn ons bewust van dit vertekende beeld en zijn de financiële effecten van de samenwerking voor de lange termijn opnieuw aan het kaderen. In de aankomende Zomernota is het streven hier een nadere duiding op gegeven.

Digitalisering bouwarchief

De kwaliteit van alle opgeleverde gescande dossiers worden steekproefsgewijs gecontroleerd door de gemeente Hengelo. Op basis van de tegenvallende kwaliteit eind 2021 hebben we geconcludeerd dat het noodzakelijk was meer batches te gaan controleren en dat daardoor mogelijk ook meer herstelwerkzaamheden uitgevoerd zouden kunnen gaan worden. De extra controles konden uiteindelijk beperkt blijven. Als gevolg daarvan zijn de herstelwerkzaamheden ook beperkt gebleven en is er € 115.000 niet besteed. Waardoor de onttrekking aan de algemene reserve ook beperkt is gebleven.

Voorziening Spaarverlof

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden. Er is inmiddels een voorziening gevormd van € 257.000 welke nog niet in de begroting was opgenomen.

Wet open overheid

Door capaciteitsproblemen is er vertraging ontstaan bij de implementatie van de WOO. Als gevolg hiervan zijn de beschikbare middelen maar beperkt zijn ingezet en is er een voordeel van 144.800. Deze middelen worden middels de budgetoverheveling doorgeschoven naar volgend jaar en blijven beschikbaar.

Overhead

De dekking als gevolg van de doorberekende overhead op de uren zowel bij de investeringen als bij de grondexploitatie blijft € 411.000 achter bij de begroting. Grotendeels komt dit door een verschuiving van eigen personeel naar inhuur zoals ook uit het overzicht analyse salarissen blijkt. Over de kosten van externe inhuur wordt namelijk geen overhead berekend.

De stelpost bedrijfsvoering is niet geheel uitgeput omdat een deel van de beschikbare budgetten voor bedrijfsvoering vanuit o.a. de TOZO regeling welke dit jaar niet nodig zijn gebleken, waarbij de gewenste ondersteuning overeind is gebleven.

Analyse salariskosten 2022 (totaal)

Door de enorme druk op arbeidsmarkt is het op dit moment moeilijk om goed en gekwalificeerd personeel te krijgen. Des te belangrijker is het om het huidige personeel proberen te behouden. Toch is er op een aantal plekken veel verloop.

De vaste salariskosten waren in 2022 ruim 3,3 mln. lager dan geraamd. Dit is mede het gevolg van een gemiddelde bezetting van 88,8 % als gevolg van krappe arbeidsmarkt. Hier staat tegenover dat er voor ruim 3,7 mln. meer aan capaciteit is ingehuurd dan was begroot. Naast de genoemde lasten heeft de detachering van personeel en uitkeringen in het kader van ziekte en arbeidsongeschiktheid 1,1 mln. meer opgebracht dan geraamd.

Specificatie	Personeelslasten		Inhuur		Vergoeding		totaal Salaris + inhuur		
	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Saldo
Raad	802	830	-	-	-	-6	802	825	-23
College	726	724	-	-	-	-	726	724	3
Griffie	399	385	-	-	-	-	399	385	13
Subtotaal	1.927	1.939	-	-	-	-6	1.927	1.934	-7
Directie	582	678	209	352	-	-95	791	930	-139
Stafondersteuning	969	889	28	36	-	-	997	925	72
Subtotaal	1.551	1.567	237	388	-	-95	1.788	1.855	-67
Bedrijfsvoering	18.640	16.485	1.423	3.007	-139	-528	19.924	18.905	1.019
Twentebad	2.064	2.030	361	532	-36	-31	2.389	2.524	-136
Sociaal	21.765	21.000	4.324	4.295	-956	-1.096	25.133	24.108	1.025
Fysiek	14.642	14.162	2.132	3.953	-328	-723	16.446	17.341	-895
Subtotaal	57.110	53.677	8.240	11.787	-1.459	-2.378	63.891	62.878	1.013
V.m. pers.	343	636	-	-	-	-	343	636	-293
Stagiaires	13	-	-	-	-	-	13	-	13
Subtotaal	356	636	-	-	-	-	356	636	-280
Totaal:	60.944	57.820	8.477	12.176	-1.459	-2.479	67.962	67.303	659

0.5 Treasury (€ 646.000 nadeel)

Het nadeel op dit taakveld wordt veroorzaakt doordat er minder rente kon worden doorberekend aan de taakvelden. De ambitie waarmee we verwachten investeringen te kunnen uitvoeren en daarmee rente te moeten doorbelasten aan de taakvelden is niet volledig gerealiseerd. Dit veroorzaakt in de andere taakvelden overeenkomstig lagere lasten,

waardoor het effect voor het geheel neutraal is. Daarnaast hebben we een voordeel (€ 230.000) vanuit ontvangen rente voor het schatkistbankieren.

0.61 OZB Woningen (nadeel € 53.000)

De uitgaven zijn met € 12.000 overschreden. Er hebben eind 2022 een aantal verrekeningen plaatsgevonden met GBTwente. Proceskosten o.a. worden op nacalculatie verrekend.

De baten blijven € 41.000 achter bij de raming. Dit is een half procent van de begrote heffingen.

0.62 OZB niet-woningen (nadeel € 145.000)

Zowel de gebruikersheffing (€ 100.000) als de eigenarenheffing (€ 71.000) blijven achter bij de raming. Er is circa € 9.000 meer oninbaar verklaard. Bij ondernemers heeft de coronacorrectie op de WOZ-waarde een grotere invloed gehad dan vooraf verondersteld. Het effect is voor OZB gebruikers ruim € 50.000 en voor eigenaren circa € 60.000 nadelig. Daarnaast is er meer leegstand dan begroot. Een aantal objecten met hoge waarde is na taxatie veel lager beschikt dan op grond van de modelmatige waardering in de begroting is opgenomen.

0.63 Parkeerbelastingen (voordeel € 237.000)

Er zijn ten opzichte van de in de 2e Beleidsrapportage bijgestelde begroting hogere inkomsten van straat-parkeren (€ 35.000), garage-parkeren (€ 17.000) en inkomsten fiscale naheffing (€ 37.000). De begroting is in de 2e Beleidsrapportage neerwaarts bijgesteld, omdat op basis van de cijfers van het 1e halfjaar bleek dat er nog sprake was van een nasleep van de pandemie. In het laatste kwartaal van het jaar zien we dat er weer meer parkeerinkomsten binnenkomen. De inkomsten uit vergunningen zijn € 148.000 hoger. Dit komt enerzijds omdat we in afwachting van de ontwikkelingen aan de Marskant en in de rest van de binnenstad het bijstellen van de begroting hebben uitgesteld. Daarnaast konden we door capaciteitsgebrek en uitval door ziekte voor wat betreft het onderdeel vergunningen niet tijdig de balans opmaken. Een deel van de vergunningen is daarom verlaat gefactureerd. In de nieuwe versie van het vergunningensysteem dat in 2023 in gebruik wordt genomen, wordt de facturatie verder geautomatiseerd en de controle erop vereenvoudigd.

0.64 Belastingen overig (voordeel € 47.000)

Vanaf 2022 worden de baten van door belastingplichtigen betaalde kosten van aanmaningen, dwangbevelen en overige invorderingskosten (ADI) niet meer als baten van GBTwente verwerkt, maar aan gemeenten uitbetaald. Deze baten waren in de wisseling van systematiek niet begroot en zijn voor een bedrag van € 282.000 onder overige belastingen verantwoord. De verschillen betreffen relatief kleine afwijkingen bij de hondenbelasting en precariobelasting.

0.7 Uitkeringen gemeentefonds (voordeel € 4.904.000)

In de raadsbrief 'Decembercirculaire 2022 Gemeentefonds' (zaaknummer 3515925) is de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen in het gemeentefonds. Door de late beschikbaarheid van deze circulaire, 2^e helft december 2022, was het niet meer mogelijk om door de gemeenteraad een begrotingswijziging vast te laten stellen. Voor 2022 is de gemeentefondsuitkering in de decembercirculaire 2022 ruim € 4,9 miljoen hoger dan begroot op basis van de septembercirculaire 2022. Na de decembercirculaire zijn de aantallen voor de uitkeringsontvangers definitief vastgesteld. Dit leidde tot een geringe negatieve correctie. Per saldo is het hogere bedrag van circa € 4,9 miljoen nu verantwoord in deze Jaarstukken 2022. Hierdoor is het jaarrekeningresultaat met € 4,9 miljoen positief beïnvloed door het Rijk.

Van de extra ontvangen gemeentefondsmiddelen van € 4,9 miljoen is in 2022 ruim € 0,3 miljoen uitgegeven. Voor ruim € 3,3 miljoen wordt een bestemmingsvoorstel gedaan in deze Jaarstukken (zie paragraaf 4.4). Voor het overige deel gaat het met name om de coronacompensatie voor de inkomstenderving in het jaar 2021 en de (landelijke en gemeentelijke) hoeveelheidsverschillen voor een aantal verdeelmaatstaven.

0.8 Overige baten en lasten (nadeel € 1.054.000)

Onvoorziene uitgaven

Op deze budgetten is in het afgelopen jaar nauwelijks een beroep gedaan. Er zijn enkel bijdrages geweest uit het budget "kleine opties nieuw beleid" voor het Ribo (restauratie & innovatie in de bouw in overijssel) en het NK tegelwippen. Uiteindelijk is € 210.000 niet besteed.

Begrotingstechnische correcties

Er is in 2022 geen aanspraak gedaan op de voorbereidingskosten voor de strategische agenda. Voor 2023 zullen deze verwachte uitgaven worden gemeld in de Zomernota 2023-2027. De stelpost digitalisering processen heeft nog niet

geleid tot een efficiencyvoordeel in 2022. Daarnaast is een eenmalig voordeel in 2022 met betrekking tot specifieke uitkering sport als gevolg van een BTW-verrekening. Ook is er nog een teruggave BTW geweest met betrekking tot afval. Dit zorgt bij elkaar voor een voordeel van € 306.000.

Saldo urenverantwoording

Dit onderdeel laat een nadelig saldo zien van circa € 1,4 miljoen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er in het afgelopen jaar is gewerkt met de tarieven die in de begroting al zijn bepaald en waar de latere CAO verhoging niet in is verwerkt. Daarnaast bleef de verantwoording van de produktiviteit achter bij de ramingen.

0.10 Mutaties reserve (€ 5.457.000 nadeel)

De toevoegingen en onttrekkingen in de reserves kennen hun eigen dynamiek in de P en C-documenten. Veelal worden incidentele lasten gedekt uit de reserves. De grondexploitaties kennen een 'gesloten' circuit. Verrekeningen vinden plaats via de algemene reserve grondexploitaties en drukken niet op het jaarrekeningsaldo. Daarnaast zijn in het verleden in de Kadernota's en Beleidsbegrotingen overschotten of tekorten verrekend met de algemene reserve.

Algemene reserve (nadeel € 2.791.000)

Er zijn minder middelen uit de algemene reserve onttrokken dan was verwacht:

- Special Olympics; de bijdragen aan Special Olympics zijn in 2 delen in 2 verschillende jaren betaald;
- Digitalisering bouwdoossiers; minder herstelwerkzaamheden dan aanvankelijk verwacht op de kwaliteit van alle opgeleverde gescande dossiers;
- Leefbaarheid van de Beckumse samenleving; het budget hiervoor is van 2022 overgeheveld naar 2023;
- Spoorfietsen; het budget hiervoor is van 2022 overgeheveld naar 2023;
- Eenmalige energietoeslag voor financiële ondersteuning van de doelgroep, die geen recht heeft op de landelijke energietoeslag, maar wel de financiële gevolgen ondervindt; er zijn aanzienlijk minder aanvragen werkelijk toegekend en uitgekeerd (bijna € 0,4 miljoen werkelijk van de begrote € 2,8 miljoen; d.w.z. nadeel van € 2,4 miljoen). Voor de uitgebreide toelichting verwijzen we naar taakveld 6.3 Inkomensregelingen waar de lagere uitgaven zijn begroot en verantwoord.

Door de lagere onttrekkingen uit de algemene reserve ontstaat hier een nadelig resultaat. Op de diverse taakvelden waar de uitgaven worden verantwoord ontstaan de voordelen. Dit verloopt budgettair neutraal en heeft dus geen invloed op het jaarrekeningsaldo.

Reserve decentralisatie-uitkeringen (nadeel € 146.000)

Er zijn minder middelen uit de reserve decentralisatie-uitkeringen onttrokken dan was verwacht:

- Jeugdhulp; de verrekening van de inzet van deze middelen vindt in 2023 plaats; hierdoor is minder uitgegeven op de taakvelden 6.2 Wijkteams en 6.82 Geëscaleerde zorg;
- Versterking ondersteuning wijkteams;
Het versterken van de kennis rondom de GGZ problematiek is in 2022 door de vele personele mutaties niet opgepakt. De behoefte aan kennisversterking bestaat nog steeds en zal in 2023 worden uitgewerkt.
- Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht; de middelen zijn in 2022 niet ingezet op taakveld 8.3 Ruimte en bouwen, omdat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging wéér zijn uitgesteld. De middelen zijn o.a. bedoeld voor communicatie, opleiding, interne processen en proefprojecten.

Reserve Vastgoedbedrijf (voordeel € 354.000)

Het pand Paul Krugerstraat is eind 2022 terug gegaan van de ontwikkelaar naar de gemeente en is in lijn met Besluit begroting en verantwoording (BBV) afgewaardeerd. Daarnaast zijn de exploitatielasten en opbrengsten van de te verkopen pand niet geraamd en worden verrekend met de reserve (Zie taakveld 0.3 beheer overige gebouwen en gronden).

Reserve grondexploitatie (nadeel € 2.370.000)

De lagere uitname uit de reserve grondexploitatie is nagenoeg het spiegelbeeld van taakveld 8.2. Dit wordt veroorzaakt door een positief resultaat van de afwikkeling van projecten. In december is namelijk een

subsidiebijdrage beschikt voor Hart van Zuid. Daartegenover staat een verslechtering van de tussentijdse winstneming. Voor verdere toelichting zie paragraaf grondbeleid en herziening grondexploitaties.

Reserve Duurzaamheid (nadeel € 121.000)

Wij hebben middelen onttrokken uit de reserves om uitvoering te kunnen geven aan de activiteiten voor warmtetransitie op basis van werkelijke besteding zoals eerder is vastgesteld in het bestedingsplan (€ 61.989). Daarnaast is het resterende deel (€ 184.000) van de regeling Reductie Energiegebruik (RRE) toegevoegd aan de reserve. Deze middelen dienen ingezet te worden met als doel om nog meer woningen te bereiken met energiebesparende maatregelen.

Reserve Nijverheid (nadeel € 171.000)

Wij hebben minder middelen onttrokken uit de reserve om uitvoering te kunnen geven aan de activiteiten voor Nijverheid aardgasvrij dan begroot.

Reserve dekking kapitaallasten (voordeel € 169.000)

De daadwerkelijke dotatie aan de reserve is lager uitgevallen omdat er een bijdrage van Duurzaam Veilig in het project Laan Hart van Zuid is ontvangen.

Reserve bodemsanering (voordeel € 88.000)

De werkzaamheden voor bodemsanering en grondwaterbeleid worden gedekt via een onttrekking uit de reserve bodem conform bestedingsplan. Daar tegenover staan ontvangen middelen via het Rijk vanuit het gemeentefonds. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 88.000.

0.9 Vennootschapsbelasting (VpB) (voordeel € 20.000)

We zijn over 2022 € 45.000 verschuldigd aan vennootschapsbelasting over reclamewinst terwijl er een voorlopige aanslag is ontvangen van circa € 65.000. Gezamenlijk is er sprake van een meevaller € 20.000.

Toelichting nog te besluiten begrotingswijzigingen

Gedurende 2022 zijn er een tweetal begrotingswijzigingen als administratieve wijziging doorgevoerd, deze zijn hierdoor niet aan de raad voorgelegd middels een verzamelwijziging. De wijzigingen zorgen niet voor een resultaat of een uitzetting, maar betreffen enkel een herverdeling van middelen tussen programma's 4, 6 en 9, waardoor ze formeel besloten hadden moeten worden door de raad. In het raadsadvies van de Jaarstukken is er een voorgenomen besluit opgenomen over begrotingsafwijkingen met als doel deze alsnog goed te keuren. Voor programma 9 betekent dit een verlaging van uitgaven van € 223.490. Deze middelen zijn eerst geland op programma 9 en later herverdeeld naar de andere taakvelden/programma's.

